

OCEL (7) *sb m*

A sg ocel (7).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI (trzy z niżej notowanych przykłaów) – XVII w.

Hak umieszczony u obydwu końców podkowy, przeciwdziałający ślizganiu się konia; hacel; zawsze w metaforycznych użyciach frazeologicznych oznaczających poskramianie (7) :

Wyrażenie przyimkowe: »na ocel« = mocno, twardo (7):

~ Zwroty: »na ocel ukować (a. zakować, a. kować)« (5): Bo tu trzeba łumnienie ná ocel vkować/ Kto tu chce ná tę gorę profto zákierować. RejWiz 180v, 4; RejZwierz G8; Narod Zborowłki ten Herb zówždy máią/ A też łie pewnie nigdy nie łlizáią/ Dobrze ie cnotą ná ocel kowano RejZwierc 210v, 145.

»przybić na ocel podkowy« (1): A ten kryś łnádnie zbieżyłz ktoryć będzie zdrowy/ Iedno cnotą day przybić ná ocel potkowy. RejZwierc 180.

Wyrażenie: »na ocel zahartowany« (1): bo tám trzeba rozlicznych farb/ iákoby oná myłł łtáteczna/ á ná żadną łtronę nieuniefiona/ á rozumem ná ocel záhárthowána/ thák iákoby łie [...] ná żadną łtronę nie połliznęłá RejZwierc 22v. ~

DDJ